

8. 8. 2012

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravme se na nový zákon o mediaci

Dne 2. května 2012 byl po dlouhotrvajících jednáních a diskusích schválen zákon č. [202/2012](#) Sb., o mediaci, a to zejména jako výsledek implementace směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2008/52/ES do českého právního řádu. Zákon o mediaci by měl nabýt účinnosti dne 1. září 2012. Cílem tohoto článku je přiblížit čtenářům některé rysy české právní úpravy mediace a při této příležitosti poukázat na vybrané změny obchodního a občanského zákoníku nastolené v souvislosti s přijetím zákona o mediaci.

Mediace se tradičně řadí mezi tzv. alternativní formy řešení sporů, známé především pod zkratkou ADR[1]. Podstatou mediace je jmenování třetí, nestranné osoby, která se snaží strany, které mají mezi sebou nějaký spor, vést k dohodě. V žádném případě by tedy nemělo být cílem mediace vítězství jedné strany nad druhou, nýbrž nalezení kompromisu, který se následně vtělí do mediační dohody uzavřené mezi původně „znepřátelými“ stranami. Mediace je forma řešení sporu stojící mezi prostým vyjednáváním stran a soudním, příp. rozhodčím řízením.

Význam zákona o mediaci

Zákon o mediaci je významný především z toho důvodu, že do našeho právního řádu konečně zavádí pravidla řešení sporů prostřednictvím mediace, jakož i definici základních pojmů s tím souvisejících. Řešení sporu prostřednictvím mediátora je možné nejenom ve věcech obchodních, ale také např. ve věcech pracovních či rodinných, jakož i v jiných netrestních věcech. Důležité je však rozlišovat nový zákon o mediaci od zákona č. [257/2000](#) Sb., o probační a mediační službě, který je naopak určen speciálně pro mediaci v trestních věcech.

Od zákona o mediaci se očekává zejména rychlé, levné, jednoduché a neformální řešení sporů, které by jinak skončily před obecnými soudy. Tím se má docílit zejména zkrácení doby projednávání věci, jakož i ulehčení práce soudům.

Osoba mediátora a seznam mediátorů

Vedle již zmiňované nestrannosti jakožto zásadní podmínky výkonu funkce mediátora se obecně uznává, že správný mediátor by měl být člověk znalý problematiky, v rámci níž probíhá mezi stranami předmětný spor. Právnícké vzdělání je často výhodou, avšak není podmínkou. Vedle vlastností profesních by měl mediátor mít také určité vlastnosti komunikační, přičemž ideálně by měl být také dobrým psychologem, a to zejména v rámci sporů týkajících se rodinného soužití.

Poskytovat služby mediátora dle nového zákona o mediaci může pouze osoba zapsaná v seznamu mediátorů (samozřejmě pokud jí nebyla pozastavena činnost). Tento seznam vede Ministerstvo spravedlnosti. Do seznamu může být zapsána pouze osoba, která je bezúhonná, je způsobilá k právním úkonům, složila zkoušku mediátora a nebyla v posledních pěti letech vyškrtuta ze seznamu pro závažné porušení povinností mediátora. K těmto povinnostem se však stanoví také povinnost mít ukončené vysokoškolské vzdělání v magisterském nebo navazujícím magisterském studijním programu.

Smlouva o provedení mediace a mediační dohoda

Mediace jako taková se zahajuje uzavřením smlouvy o provedení mediace mezi stranami sporu. Určení konkrétního mediátora se ponechává na vůli těchto stran. Náležitosti smlouvy o provedení mediace stanoví zákon o mediaci v § 4, přičemž zajímavá bude zejména praxe při stanovení výše odměny mediátora. Vzhledem k povaze mediace spojené s neutrálním postavením mediátora je žádoucí, aby se odměna mediátora stanovila nezávisle na výsledku mediace, tedy zejména hodinovou sazbou, přičemž strany se v závěru na konečné odměně budou podílet každá rovným dílem. Z procesního hlediska je uzavření smlouvy velmi důležité s ohledem na běh promlčecích lhůt. Stavení běhu promlčecích lhůt je jedním z hlavních přínosů zákona o mediaci ve srovnání s právní úpravou před účinností tohoto zákona. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES obsahuje požadavek, aby stranám, které se rozhodnou pro mediaci za účelem urovnání svého sporu, nebylo uplynutím promlčecí doby v průběhu mediace bráněno v uplatnění svého práva v rámci soudního nebo rozhodčího řízení. V návaznosti na tento požadavek dochází uzavřením smlouvy o provedení mediace ke stavení běhu promlčecích lhůt.

Uzavření mediační dohody stranami sporu je jedním ze způsobů ukončení mediace. Mediátor na tuto dohodu musí vyznačit, že taková dohoda byla uzavřena v rámci mediace, samotný mediátor však není stranou mediační dohody. Mediátor v mediační dohodě figuruje za účelem ověření, že dohoda byla opravdu uzavřena v rámci mediace. Mediační dohoda není sama o sobě vykonatelným exekučním titulem. Její vykonatelnosti však lze docílit poměrně jednoduše, např. v rámci notářského zápisu nebo soudem schváleného smíru.

Některé změny obchodního a občanského zákoníku

V souvislosti s přijetím zákona o mediaci dochází také k úpravě znění právních předpisů s mediací souvisejících. Za zmínku stojí například následující změny obchodního a občanského zákoníku, kdy tyto změny souvisí zejména s novou úpravou běhu promlčecích lhůt.

Zákon č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, váže zánik práva mimo jiné na jednání spočívající v neuplatnění tohoto práva ve stanovené době. Zánik práva z důvodu jeho neuplatnění je blíže upraven v § 583, přičemž za odstavec 1 tohoto paragrafu se nově vkládá odstavec 2, a to ve znění:

„Doba stanovená k uplatnění práva podle odstavce 1 neběží, pokud ohledně něj probíhá mediace podle zákona o mediaci.“

Zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, upravuje stavení a přetržení promlčecí doby v § 402 a následujících. V návaznosti na zákon o mediaci bude obchodní zákoník např. za stávajícím § 404 nově obsahovat § 404a, a to ve znění:

„Promlčecí doba přestává běžet, jestliže je zahájena mediace podle zákona o mediaci.“

Závěr

Mediace je metodou mimosoudního řešení sporů, která přináší mnohé výhody. Ať už bude mediace

využita za účelem dohody v rámci sporu rodinného, pracovního či obchodního, bude vždy možné najít nějakou výhodu oproti řešení sporu před soudem nebo rozhodcem. Mediace je výhodný způsob řešení sporů jak pro samotné strany, které po vzájemné mediační dohodě mohou dále s přátelskými vztahy pokračovat například v obchodních vztazích, tak i pro stát, který prostřednictvím mediace dosáhne odlehčení v agendě soudů.

Mgr. Radek Salajka

JUDr. Petr Novotný

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Karoliny Světlé 25
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 222 866 555
Fax: + 420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com

Jakubská 121/1
602 00 Brno 2

Tel.: + 420 542 210 351
Fax: + 420 542 212 518
e-mail: info@mt-legal.com

Bukovanského 1345/30
710 00 Ostrava - Slezská Ostrava

Tel.: + 420 596 629 503
Fax: + 420 596 629 508
e-mail: info@mt-legal.com

Další články:

- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [10 otázek pro ... Piotra Adamczyka](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)